

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (desiata komora)

z 13. júna 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Odvetvie telekomunikácií – Spracovávanie osobných údajov a ochrana súkromia – Smernica 2002/58/ES – Článok 15 ods. 1 – Obmedzenie dôvernosti elektronickej komunikácie – Súdne rozhodnutie, ktorým sa povoľuje odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie telefonických rozhovorov osôb podozrivých zo spáchania závažného úmyselného trestného činu – Vnútroštátna právna úprava, ktorá vyžaduje, aby takéto rozhodnutie obsahovalo výslovné písomné odôvodnenie bez ohľadu na existenciu žiadosti odôvodnenej orgánmi činnými v trestnom konaní – Článok 47 druhý odsek Charty základných práv Európskej únie – Povinnosť odôvodnenia“

Vo veci C-229/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sofijski gradski sad (Krajský súd Sofia-mesto, Bulharsko) z 12. apríla 2023 a doručený Súdnemu dvoru 12. apríla 2023, ktorý súvisí s trestným konaním vedeným proti:

HYA,

IP,

DD,

ZI,

SS,

za účasti:

Sofijska gradska prokuratura,

SÚDNY DVOR (desiata komora),

v zložení: predseda desiatej komory Z. Csehi, predseda piatej komory E. Regan (spravodajca)
a sudca I. Jarukaitis,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

* Jazyk konania: bulharčina.

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Írsko, v zastúpení: M. Browne, Chief State Solicitor, A. Burke a A. Joyce, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci A. Thuillier, BL,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Georgieva, H. Kranenborg, P.-J. Loewenthal a F. Wilman, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 15 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúcej sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 2002, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514), ako aj článku 47 druhého odseku, článku 52 ods. 1 a článku 53 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania vedeného proti HYA, IP, DD, ZI a SS, obvineným z účasti v organizovanej zločineckej skupine.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenie 11 smernice 2002/58 uvádza:

„Podobne ako smernica [Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 1995, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355)] sa táto smernica netýka otázok ochrany základných práv a slobôd vzťahujúcich sa k činnostiam, ktoré nie sú upravené právom spoločenstva. Preto nemení existujúcu rovnováhu medzi právami jednotlivca na súkromie a možnosťami členských štátov prijať opatrenia uvedené v článku 15 ods. 1 tejto smernice, ktoré sú potrebné na ochranu verejnej bezpečnosti, obrany, bezpečnosti štátu (vrátane ekonomického blahobytu štátu, keď sa činnosti týkajú záležitostí bezpečnosti štátu) a presadzovanie trestného práva. Následne táto smernica nemá vplyv na možnosť členských štátov zachytávať elektronické správy alebo prijímať iné opatrenia, ak je to nevyhnutné z akýchkoľvek iných dôvodov a v súlade s Európskym dohovorom na ochranu ľudských práv a základných slobôd [podpísaným v Ríme 4. novembra 1950] (ďalej len ‚EDLP‘), interpretovaným rozsudkami súdneho dvora týkajúcimi sa ľudských práv [Európskeho súdu pre ľudské práva – *neoficiálny preklad*]. Také opatrenia musia byť primerané, prísne proporcionálne vo vzťahu k zamýšľanému účelu a potrebné v rámci demokratickej spoločnosti a mali by byť predmetom primeranej ochrany v súlade s [EDLP].“

4 Článok 5 ods. 1 smernice 2002/58 stanovuje:

„Členské štáty vnútroštátnymi právnymi predpismi zabezpečia dôvernosc správ a príslušných prevádzkových dát prenášaných pomocou verejnej komunikačnej siete a verejne dostupných elektronických komunikačných sietí. Zakážu najmä počúvanie, odpočúvanie a iné druhy narušovania alebo dohľadu nad správami a príslušnými prevádzkovými dátami zo strany iných osôb než sú užívatelia bez súhlasu príslušných užívateľov, pokiaľ to nie je zákonne oprávnené v súlade s článkom 15 ods. 1 Tento odsek nebráni technickému uloženiu, ak je to potrebné s cieľom prenosu správy, bez vplyvu na princíp dôvernosti.“

5 Článok 15 ods. 1 tejto smernice znie:

„Členské štáty môžu prijať legislatívne opatrenia na obmedzenie rozsahu práv a povinností uvedených v článku 5, článku 6, článku 8 ods. 1, 2, 3 a 4 a článku 9 tejto smernice, ak také obmedzenie predstavuje nevyhnutné, vhodné a primerané opatrenie v demokratickej spoločnosti na zabezpečenie národnej bezpečnosti (t. j. bezpečnosti štátu), obrany, verejnej bezpečnosti a na zabránenie, vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie trestných činov alebo neoprávnené[ho] používaní[a] elektronického komunikačného systému podľa článku 13 ods. 1 smernice [95/46]. Na tento účel členské štáty môžu, medzi iným, prijať legislatívne opatrenia umožňujúce zadržanie údajov na limitované obdobie, oprávnené z dôvodov stanovených v tomto odseku. Všetky opatrenia uvedené v tomto odseku musia byť v súlade so všeobecnými princípmi práva spoločenstva vrátane tých, ktoré sú uvedené v článku 6 ods. 1 a 2 [ZEÚ].“

Bulharské právo

6 Článok 121 ods. 4 bulharskej Ústavy stanovuje, že „súdne akty musia byť odôvodnené“.

7 Článok 34 Nakazateln procesualen kodex (Trestný poriadok) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „NPK“) stanovuje, že „každý úkon súdu musí obsahovať... odôvodnenie...“.

8 V súlade s článkom 105 ods. 2 NPK „sú neprípustné materiálne dôkazy, ktoré neboli zhromaždené alebo vyhotovené v súlade s podmienkami a postupmi stanovenými v tomto poriadku“.

9 Podľa článku 173 ods. 1 NPK:

„Používanie osobitných vyšetrovacích postupov počas prípravného konania je podmienené predložením odôvodnenej písomnej žiadosti súdu zo strany dozorujúceho prokurátora. ...“

10 Článok 174 ods. 3 a 4 NPK v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej stanovuje:

„3. Povolenie na použitie osobitných vyšetrovacích postupov v konaniach, ktoré patria do právomoci Specializiran nakazatelen sad [(Špecializovaný trestný súd, Bulharsko)] udeľuje vopred jeho predseda. ...

4. Orgán uvedený v odsekoch 1 až 3 rozhoduje odôvodneným uznesením. ...“

11 Článok 14 ods. 1 zakon za specialnite razuznavateln sredstva (zákon o osobitných vyšetrovacích postupoch) (DV č. 95 z 21. októbra 1997, s. 2) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „ZSRS“) stanovuje:

„Použitie osobitných vyšetrovacích postupov si vyžaduje odôvodnenú písomnú žiadosť...“

12 Článok 15 ods. 1 ZSRS v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej stanovuje:

„... Predsedovia Specializiran nakazatelen säd (Špecializovaný trestný súd)... vydávajú písomné povolenie na používanie osobitných vyšetrovacích postupov, pričom svoje rozhodnutie odôvodnia.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 13 V období od 10. apríla do 23. mája 2017 predložila Specializirana prokuratúra (Špecializovaná prokuratúra, Bulharsko) predsedovi Specializiran nakazatelen säd (Špecializovaný trestný súd) sedem žiadostí o povolenie použiť osobitné vyšetrovacie postupy zamerané na odpočúvanie a zaznamenávanie, či dokonca na uchovávanie telefonických rozhovorov uskutočnených medzi IP, DD, ZI a SS, štyrmi osobami podozrivými zo spáchania závažných trestných činov.
- 14 V každej z týchto žiadostí o odpočúvanie telefonických rozhovorov bol podrobne a s odôvodnením uvedený účel žiadosti, meno a telefónne číslo dotknutej osoby, spojenie medzi týmto číslom a touto osobou, dovtedy zhromaždené dôkazy a úloha, ktorú údajne zohrala dotknutá osoba pri trestnej činnosti. Uvádzali sa tiež konkrétne dôvody potreby vykonať navrhnuté odpočúvanie s cieľom získať dôkazy v súvislosti s vyšetrovanou trestnou činnosťou, ako aj dôvody a okolnosti, pre ktoré nebolo možné získať tieto informácie inými prostriedkami.
- 15 Predseda Specializiran nakazatelen säd (Špecializovaný trestný súd) vyhovel každej z týchto žiadostí v ten istý deň, ako boli podané, a následne vydal sedem rozhodnutí o povolení na odpočúvanie telefonických rozhovorov. Podľa uvedeného súdu tieto povolenia zodpovedajú vopred pripravenému vzoru textu, ktorý má pokryť všetky možné prípady povolenia bez ohľadu na skutkové a právne okolnosti, s výnimkou uvedenia doby trvania, počas ktorej bolo použitie osobitných vyšetrovacích postupov povolené. Na základe týchto povolení boli niektoré rozhovory, ktoré viedli IP, DD, ZI a SS, zaznamenané a uložené.
- 16 Dňa 19. júna 2020 Špecializovaná prokuratúra obvinila tieto štyri osoby, ako aj piatu osobu, HYA, z účasti na organizovanej zločineckej skupine páchatelov, ktorá mala na účel obohatenia sa prevádzať štátnych príslušníkov tretích krajín cez bulharské hranice, pomáhať im pri nelegálnom vstupe na bulharské územie a prijímať alebo poskytovať úplatky v súvislosti s týmito činnosťami.
- 17 Súd, ktorý pôvodne rozhodoval vo veci samej, t. j. Specializiran nakazatelen säd (Špecializovaný trestný súd), usúdil, že obsah nahraných konverzácií je bezprostredne relevantný na preukázanie dôvodnosti obvinení IP, DD, ZI a SS, pričom sa domnieval, že mu prináleží najprv preskúmať platnosť postupu, ktorý viedol k vydaniu povolení na odpočúvanie telefonických rozhovorov.
- 18 V tejto súvislosti uvedený súd predložil 3. júna 2021 Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania, v ktorom sa ho pýta – v prvej otázke –, či je v súlade s článkom 15 ods. 1 poslednou vetou smernice 2002/58 a jej odôvodnením 11 taká vnútroštátna prax, podľa ktorej povinnosť odôvodniť súdne rozhodnutie, ktorým sa povoľuje použiť osobitné vyšetrovacie postupy na základe odôvodnenej žiadosti orgánov činných v trestnom konaní, je splnená, ak toto rozhodnutie, vypracované podľa vopred pripraveného vzoru a bez individualizovaného odôvodnenia, sa obmedzuje na konštatovanie, že sú splnené požiadavky stanovené právnou úpravou, na ktorú odkazuje.
- 19 Rozsudkom zo 16. februára 2023, HYA a i. (Odôvodnenie povolení na odpočúvanie telefonických rozhovorov) (C-349/21, ďalej len „rozsudok HYA a i. I“, EU:C:2023:102), Súdny dvor rozhodol, že článok 15 ods. 1 smernice 2002/58 v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty sa má vykladať

v tom zmysle, že nebráni uvedenej vnútroštátnej praxi za predpokladu, že presné dôvody, pre ktoré príslušný sudca rozhodol, že zákonné požiadavky sú splnené vzhľadom na skutkové a právne prvky charakterizujúce prejednávajúcu vec, možno ľahko a jednoznačne vyvodiť z krížového čítania rozhodnutia a žiadosti o povolenie, pričom žiadosť o povolenie musí byť po vydaní povolenia sprístupnená osobe, proti ktorej bolo použitie osobitných vyšetrovacích postupov povolené.

- 20 Za týchto okolností Súdny dvor v bode 66 uvedeného rozsudku rozhodol, že nie je potrebné ďalej odpovedať na druhú položenú otázku, či v prípade zápornej odpovede na prvú otázku je v rozpore s právom Únie, ak sa vnútroštátny zákon vykladá v tom zmysle, že informácie získané na základe takéhoto povolenia sa použijú na preukázanie obvinenia.
- 21 Po legislatívnej zmene, ktorá nadobudla účinnosť 27. júla 2022, boli niektoré trestné veci pred Specializiran nakazatelen sąd (Špecializovaný trestný súd), ktorý bol zrušený, postúpené na Sofijski gradski sąd (Krajský súd Sofia-mesto), ktorý je vnútroštátnym súdom v prejednávanej veci. Tento súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvádza, že má určité ťažkosti s uplatnením rozsudku HYA a i. I.
- 22 Pripomína, že v bodoch 56 až 61 tohto rozsudku Súdny dvor uložil vnútroštátnemu súdu povinnosť overiť, či je odôvodnenie povolenia na použitie osobitných vyšetrovacích postupov prístupné a zrozumiteľné, pričom na tento účel pristúpil ku krížovému čítaniu žiadosti a súdneho povolenia.
- 23 Je pravda, že podľa vnútroštátneho súdu bola celá žiadosť v prejednávanej veci pripojená k spisu a je prístupná obhajobe. Navyše má táto žiadosť podľa jeho názoru obsah požadovaný vnútroštátnou právnou úpravou. V dôsledku toho v prípade krížového čítania odôvodnenia uvedeného v žiadosti a súdnom povolení by bolo možné ľahko a jednoznačne pochopiť dôvody súdneho rozhodnutia povoľujúceho odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie komunikácií bez súhlasu užívateľov.
- 24 Uvedený súd sa však domnieva, že model odôvodnenia, ktorý bol vypracovaný Súdny dvorom v rozsudku HYA a i. I a ktorý v podstate spočíva v tom, že ak je povolenie vypracované podľa vopred stanoveného vzoru textu bez individualizovaných dôvodov, treba vykonať krížové čítanie povolenia a žiadosti na účely vyvodenia presných dôvodov, na základe ktorých bolo povolenie vydané, sa vo vnútroštátnom práve neuplatňuje vzhľadom na požiadavky, ktoré toto právo stanovuje, pokiaľ ide o postup vydávania súdnych rozhodnutí povoľujúcich odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie komunikácií bez súhlasu užívateľov. Článok 14 ods. 1 ZSRS a článok 173 ods. 1 NPK totiž stanovujú, že žiadosť podaná na tento účel orgánmi činnými v trestnom konaní musí byť písomná a odôvodnená. Rovnako článok 15 ods. 1 ZSRS a článok 174 ods. 4 NPK vyžadujú, aby súdne povolenie vydané na základe takejto žiadosti bolo písomné a odôvodnené.
- 25 V dôsledku toho sa vnútroštátny súd domnieva, že existuje rozpor medzi vnútroštátnym právom a právom Únie, pokiaľ ide o kvalitu odôvodnenia súdneho povolenia. Vnútroštátne právo totiž vyžaduje, aby samotné súdne povolenie obsahovalo výslovné písomné dôvody, zatiaľ čo v rámci práva Únie postačuje štandardné súdne povolenie pod podmienkou, že povolenie sa vydá na základe podrobne odôvodnenej žiadosti, ktorá je súdu a obhajobe prístupná tak, že krížové čítanie súdneho povolenia a žiadosti umožní pochopiť dôvody prijatého rozhodnutia.

- 26 Vzhľadom na neexistenciu akejkoľvek možnosti konformného výkladu vnútroštátneho práva sa tento súd pýta, či na základe zásady prednosti práva Únie má sa na účely uplatnenia modelu odôvodnenia, ktorý bol vypracovaný Súdny dvorom v rozsudku HYA a i. I, neuplatniť vnútroštátne právo, hoci sa zdá, že tento rozsudok je v rozpore nielen so skoršou judikatúrou Súdneho dvora, ako vyplýva najmä z rozsudku z 2. marca 2021, Prokuratuur (Podmienky prístupu k údajom týkajúcim sa elektronických komunikácií) (C-746/18, EU:C:2021:152), ale aj s rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva, ako vyplýva z rozsudku z 11. januára 2022, Ekimdzhiev a i. v. Bulharsko (CE:ECHR:2022:0111JUD007007812).
- 27 V tejto súvislosti vnútroštátny súd poznamenáva, že model odôvodnenia vypracovaný Súdny dvorom v rozsudku HYA a i. I sa opiera o výklad článku 47 druhého odseku Charty.
- 28 Existujú však pochybnosti, či tento vzor odôvodnenia spĺňa požiadavky, ktoré vyplývajú po prvé z odôvodnenia 11 smernice 2002/58, v zmysle ktorého uplatňovanie opatrení stanovených v článku 15 ods. 1 tejto smernice musí byť v súlade s EDLP, ako aj s jeho výkladom, ktorý uskutočňuje Európsky súd pre ľudské práva, po druhé z článku 52 Charty, podľa ktorého akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto Charte musí byť stanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd v súlade so zásadou proporcionality, po tretie z článku 53 Charty, ktorý stanovuje, že žiadne z jej ustanovení by sa nemalo vykladať tak, že obmedzuje konkrétne právo uznané EDLP alebo ústavou členského štátu, a po štvrté zo zásady ekvivalencie, podľa ktorej by právna situácia týkajúca sa práva Únie nemala byť upravená vnútroštátnym právom a vnútroštátnou judikatúrou menej priaznivo než podobná právna situácia, ktorá sa týka výlučne vnútroštátnej právnej situácie.
- 29 Vzniká teda otázka, či tieto ustanovenia a zásady práva Únie bránia tomu, aby sa neuplatnila vnútroštátna právna úprava, ktorá výslovne vyžaduje odôvodnenie súdnych rozhodnutí, a nepovoľuje model odôvodnenia vypracovaný Súdny dvorom v rozsudku HYA a i. I.
- 30 Okrem toho sa vnútroštátny súd pýta, či v prípade kladnej odpovede na prvú otázku bráni právo Únie aj pravidlu vnútroštátneho práva, akým je pravidlo stanovené v článku 105 ods. 2 NPK, ktoré vyžaduje, aby zaznamenané telefonické rozhovory boli vylúčené z dôkazov z dôvodu chýbajúceho odôvodnenia súdnych povolení, hoci podľa práva Únie tieto súdne povolenia nevyžadujú vlastné odôvodnenie, ak sú žiadosti dostatočne odôvodnené. V takom prípade by v súlade s článkom 47 druhým odsekom Charty nič nebránilo využívaniu telefonických rozhovorov ako dôkazov. V opačnom prípade by bolo potrebné na základe článku 105 ods. 2 NPK v prípade neexistencie vlastného odôvodnenia povolení, ktorá je v rozpore s vnútroštátnym právom, vylúčiť telefonické rozhovory ako dôkazy, okrem prípadu, že by sa Súdny dvor domnieval, že právo Únie nebráni tomu, aby sa toto ustanovenie vykladalo v tom zmysle, že umožňuje použitie dôkazov získaných na základe neodôvodneného súdneho povolenia, ak zákonnosť tohto povolenia neskôr konštatuje súd pri dodržaní práva obvineného na obhajobu.

31 Za týchto okolností Sofijski gradski säd (Krajský súd Sofia-mesto) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 15 ods. 1 smernice 2002/58 v spojení s článkom 47 [druhým] odsekom Charty a v súlade s výkladom Súdneho dvora Európskej únie v rozsudku [HYA a i. I] a s ohľadom na odôvodnenie 11 smernice [2002/58], článok 52 ods. 1 a článok 53 Charty, ako aj na zásadu ekvivalencie vykladať tak, že vnútroštátny súd je povinný:

- neuplatniť vnútroštátne právne predpisy (článok 121 ods. 4 Ústavy, článok 174 ods. 4 NPK a článok 15 ods. 2 ZSRS), ako aj výklad článku 8 ods. 2 EDLP [v rozsudku ESLP, 11. januára 2022, Ekimdzhiev a i. v. Bulharsko (CE:ECHR:2022:0111JUD007007812)], podľa ktorých je v súdnom povolení potrebné výslovne písomne uviesť dôvody (na odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie telefonických rozhovorov bez súhlasu užívateľov), a to bez ohľadu na existenciu odôvodnenej žiadosti, na základe ktorej bolo povolenie udelené, pričom dôvod na neuplatnenie [vnútroštátneho práva a výkladu ESLP] spočíva v tom, že v prípade krížového čítania žiadosti a povolenia možno konštatovať, 1. z akých dôvodov presne dospel súd s ohľadom na skutkové a právne okolnosti konkrétneho prípadu k názoru, že sú splnené zákonné požiadavky, a 2. vo vzťahu ku ktorým osobám a ktorému komunikačnému prostriedku bolo súdne povolenie udelené,
- v rámci posúdenia, či telefonické rozhovory, ktoré sú predmetom konania, treba vylúčiť ako dôkaz, neuplatniť vnútroštátny právny predpis (článok 105 ods. 2 NPK) alebo uskutočniť jeho výklad v súlade s týmto predpisom v tej časti, v ktorej sa požaduje dodržanie vnútroštátnych procesných noriem (v tomto prípade článok 174 ods. 4 NPK a článok 15 ods. 2 ZSRS), a namiesto toho uplatniť pravidlo, ktoré Súdny dvor stanovil v rozsudku [HYA a i. I]“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania a právomoci Súdneho dvora

32 Komisia tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný. Tento návrh totiž podľa jej názoru smeruje k tomu, aby Súdny dvor rozhodol o súlade vnútroštátnej súdnej praxe, ktorá bola predmetom rozsudku HYA a i. I, s bulharským právom, a podľa ktorej súdne rozhodnutia povoľujúce použitie osobitných vyšetrovacích postupov, akými sú odpočúvania telefonických rozhovorov, na základe odôvodnenej a podrobnej žiadosti orgánov činných v trestnom konaní, sú formulované prostredníctvom vopred pripraveného vzoru textu a bez individualizovaných dôvodov, pričom okrem doby platnosti povolenia iba uvádzajú, že požiadavky stanovené právnou úpravou, v ktorej sa tieto rozhodnutia spomínajú, sú splnené. Takáto otázka, ktorá sa týka výkladu vnútroštátneho práva, však podľa Komisie nepatrí do právomoci Súdneho dvora.

33 V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý bol predložený v kontexte rovnakej veci, ako je vec, v ktorej bol vydaný rozsudok HYA a i. I, síce vyplýva, že podľa vnútroštátneho súdu, ktorému bola táto vec postúpená, je táto vnútroštátna súdna prax v rozpore s viacerými ustanoveniami vnútroštátneho práva, najmä s článkom 121 ods. 4 bulharskej Ústavy, ktorý vyžaduje, aby každé súdne rozhodnutie povoľujúce odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie telefonických rozhovorov bez súhlasu užívateľov obsahovalo výslovne písomné odôvodnenie bez ohľadu na existenciu odôvodnenej žiadosti orgánov činných v trestnom konaní.

- 34 Zdá sa teda, že tento súd podporuje výklad vnútroštátneho práva, ktorý sa, ako vyplýva z bodov 47 až 52 rozsudku HYA a i. I, odlišuje od výkladu podporovaného vnútroštátnym súdom, ktorý pôvodne rozhodoval o uvedenej veci a ktorého návrh na začatie prejudiciálneho konania viedol k vydaniu uvedeného rozsudku.
- 35 Je však potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdny dvor nemá právomoc vykladať vnútroštátne právo členského štátu (rozsudok z 26. januára 2021, Hessischer Rundfunk, C-422/19 a C-423/19, EU:C:2021:63, bod 31 a citovaná judikatúra).
- 36 Vzhľadom na to treba konštatovať, že týmto novým návrhom na začatie prejudiciálneho konania sa vnútroštátny súd nesnaží určiť súlad uvedenej vnútroštátnej súdnej praxe s ustanoveniami vnútroštátneho práva, ale zistiť, či právo Únie bráni ustanoveniam vnútroštátneho práva, ktoré takúto prax zakazujú, keď vyžadujú, aby každé súdne rozhodnutie povoľujúce odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie telefonických rozhovorov bez súhlasu užívateľov obsahovalo výslovné písomné odôvodnenie bez ohľadu na existenciu odôvodnenej žiadosti orgánov činných v trestnom konaní. Takáto otázka, ktorá sa týka výkladu práva Únie, tak patrí do právomoci Súdneho dvora.
- 37 V dôsledku toho je potrebné na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania odpovedať.

O prejudiciálnej otázke

- 38 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 1 smernice 2002/58 v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty vykladať v tom zmysle, že bráni ustanoveniam vnútroštátneho práva, ktoré vyžadujú, aby súdne rozhodnutie, ktorým sa povoľuje odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie telefonických rozhovorov bez súhlasu užívateľov, obsahovalo výslovné písomné odôvodnenie bez ohľadu na existenciu odôvodnenej žiadosti orgánov činných v trestnom konaní. V prípade kladnej odpovede sa vnútroštátny súd pýta, či to isté ustanovenie smernice 2002/58 bráni pravidlu vnútroštátneho práva, ktoré vyžaduje, aby zaznamenané telefonické rozhovory boli vylúčené z dôkazných prostriedkov z dôvodu chýbajúceho odôvodnenia súdneho povolenia, hoci krížové čítanie súdneho povolenia a žiadosti umožňuje ľahko a jednoznačne pochopiť dôvody tohto povolenia.
- 39 Na úvod je potrebné konštatovať, že vnútroštátny súd potvrdil, že na opatrenia dotknuté vo veci samej je smernica 2002/58 uplatniteľná. V nadväznosti na výzvu Súdneho dvora obsiahnutú v bode 38 rozsudku HYA a i. I, aby sa overilo, či osobitné vyšetrovacie postupy použité vo veci samej mali za následok uloženie povinností spracovania komunikácií dotknutým poskytovateľom elektronických komunikačných služieb, totiž vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania uviedol, že to tak je, keďže dotknutí poskytovatelia sú zo zákona poverení zberom údajov a ich odovzdávaním policajným orgánom.
- 40 Pokiaľ ide o položenú otázku, treba najprv zdôrazniť, že táto otázka je založená, ako vyplýva z bodov 24 až 29 tohto rozsudku, na predpoklade, že z rozsudku HYA a i. I vyplýva, že právo Únie, najmä článok 15 ods. 1 smernice 2002/58 v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty, vyžaduje, aby bulharské súdy akceptovali vnútroštátnu súdnu prax skúmanú v tomto rozsudku, čím tieto súdy vylúčia ako nezlučiteľné s právom Únie také ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré v rozpore s modelom odôvodnenia vypracovaným Súdny dvorom v uvedenom rozsudku vyžadujú, aby každé súdne rozhodnutie povoľujúce odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie komunikácií bez súhlasu dotknutých užívateľov obsahovalo výslovné písomné odôvodnenie.

- 41 Tento predpoklad je však nesprávny.
- 42 Treba totiž pripomenúť, že v rámci rozdelenia právomocí medzi súdy Únie a vnútroštátne súdy musí Súdny dvor zohľadniť skutkový a právny rámec, do ktorého patria prejudiciálne otázky, tak ako ho vymedzilo rozhodnutie vnútroštátneho súdu, a tak preskúmanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa musí uskutočniť vzhľadom na výklad vnútroštátneho práva, ktorý poskytol vnútroštátny súd (pozri najmä rozsudok z 8. júna 2023, *Prestige and Limousine*, C-50/21, EU:C:2023:448, bod 42 citovanú judikatúru).
- 43 V súlade s touto judikatúrou sa Súdny dvor v rozsudku HYA a i. I vyjadril k súladu vnútroštátnej súdnej praxe, ktorú opísal Specializiran nakazatelen säd (Špecializovaný trestný súd) vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, s právom Únie. Ako už bolo uvedené v bode 19 tohto rozsudku, Súdny dvor v rozsudku HYA a i. I rozhodol, že článok 15 ods. 1 smernice 2002/58 v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni takejto vnútroštátnej súdnej praxi za predpokladu, že presné dôvody, pre ktoré príslušný sudca rozhodol, že zákonné požiadavky sú splnené vzhľadom na skutkové a právne prvky charakterizujúce prejednávajúcu vec, možno ľahko a jednoznačne vyvodiť z krížového čítania rozhodnutia a žiadosti o povolenie, pričom žiadosť o povolenie musí byť po vydaní povolenia sprístupnená osobe, proti ktorej bolo použitie osobitných vyšetrovacích postupov povolené.
- 44 Naproti tomu uvedený rozsudok nemožno v žiadnom prípade vykladať tak, že stanovuje model odôvodnenia, ktorý by bulharským orgánom ukladal povinnosť akceptovať takúto prax a obligatórne sa odchyliť z dôvodu nezlučiteľnosti s právom Únie od ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré ukladajú povinnosť, aby súdne rozhodnutie povoľujúce použitie osobitných vyšetrovacích postupov, akými sú odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie telefonických rozhovorov, obsahovalo výslovné písomné odôvodnenie.
- 45 Práve naopak, z odôvodnenia rozsudku HYA a i. I vyplýva, že právo Únie nijako nebráni takýmto ustanoveniam vnútroštátneho práva.
- 46 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 5 ods. 1 smernice 2002/58 stanovuje zásadu dôvernosti správ a príslušných prevádzkových dát prenášaných pomocou verejnej komunikačnej siete a verejne dostupných elektronických komunikačných sietí. Táto zásada spočíva v zákaze odpočúvať, zaznamenávať a uchovávať komunikácie a príslušné údaje o prenose dát alebo v zákaze akéhokoľvek iného odpočúvania alebo dohľadu bez súhlasu dotknutých užívateľov, s výnimkou prípadov uvedených v článku 15 ods. 1 uvedenej smernice (rozsudok HYA a i. I, bod 40).
- 47 Tento posledný uvedený článok stanovuje, že členské štáty môžu prijať legislatívne opatrenia na obmedzenie rozsahu práv a povinností uvedených v článku 5 tej istej smernice, najmä ak také obmedzenie predstavuje nevyhnutné, vhodné a primerané opatrenie v demokratickej spoločnosti na zabránenie, vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie trestných činov. Ďalej sa v ňom uvádza, že všetky takéto legislatívne opatrenia musia byť prijaté v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie vrátane práv, slobôd a zásad stanovených v Charte (rozsudok HYA a i. I, bod 41).
- 48 V tejto súvislosti sa legislatívne opatrenia upravujúce prístup príslušných orgánov k údajom uvedeným v článku 5 ods. 1 smernice 2002/58 nemôžu obmedziť len na požiadavku, aby takýto prístup zodpovedal cieľu sledovanému samotnými legislatívnymi opatreniami, ale musia tiež stanoviť hmotnoprávne a procesné podmienky takéhoto spracovávaní (rozsudok HYA a i. I, bod 42, ako aj citovaná judikatúra).

- 49 Tieto opatrenia a podmienky musia byť prijaté v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie vrátane zásady proporcionality a so základnými právami zaručenými Chartou, ako vyplýva z článku 15 ods. 1 smernice 2002/58, ktorý odkazuje na článok 6 ods. 1 a 2 ZEÚ (rozsudok HYA a i. I, bod 43, ako aj citovaná judikatúra).
- 50 Najmä procesné požiadavky uvedené v bode 48 tohto rozsudku musia byť v súlade s právom na spravodlivý proces zakotveným v článku 47 druhom odseku Charty, ktorý, ako vyplýva z vysvetlení týkajúcich sa tohto článku, zodpovedá článku 6 ods. 1 EDLP. Toto právo vyžaduje, aby bolo každé súdne rozhodnutie odôvodnené (rozsudok HYA a i. I, bod 44, ako aj citovaná judikatúra).
- 51 Ak teda legislatívne opatrenie prijaté podľa článku 15 ods. 1 smernice 2002/58 stanovuje, že obmedzenia zásady dôvernosti elektronických komunikácií zakotvenej v článku 5 ods. 1 tejto smernice môžu byť prijaté prostredníctvom súdnych rozhodnutí, tento článok 15 ods. 1 v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty vyžaduje, aby členské štáty stanovili, že takéto rozhodnutia musia byť odôvodnené (rozsudok HYA a i. I, bod 45).
- 52 Právo na účinnú súdnu kontrolu zaručené článkom 47 Charty totiž vyžaduje, aby mala dotknutá osoba možnosť oboznámiť sa s dôvodmi rozhodnutia prijatého vo vzťahu k nej, a to buď prečítaním tohto rozhodnutia, alebo oznámením týchto dôvodoch, aby jej bolo umožnené brániť jej práva za čo najlepších podmienok a s plnou znalosťou veci sa rozhodnúť, či podať návrh na súdne preskúmanie na súd príslušný na kontrolu zákonnosti tohto rozhodnutia (rozsudok HYA a i. I, bod 46, ako aj citovaná judikatúra).
- 53 Z uvedeného vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, ktorá vyžaduje, aby každé súdne rozhodnutie povoľujúce odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie telefonických rozhovorov bez súhlasu dotknutých užívateľov obsahovalo výslovné písomné odôvodnenie, nevyhnutne splňa požiadavky odôvodnenia vyplývajúce z práva Únie. Vnútroštátne súdy teda nie sú vôbec povinné takúto právnu úpravu vylúčiť.
- 54 V dôsledku toho je potrebné na prvú časť položenej otázky odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 smernice 2002/58 v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni ustanoveniam vnútroštátneho práva, ktoré vyžadujú, aby súdne rozhodnutie, ktorým sa povoľuje odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie telefonických rozhovorov bez súhlasu užívateľov, obsahovalo výslovné písomné odôvodnenie bez ohľadu na existenciu odôvodnenej žiadosti orgánov činných v trestnom konaní.
- 55 Vzhľadom na odpoveď poskytnutú na prvú časť položenej otázky nie je potrebné odpovedať na jej druhú časť.

O trovách

- 56 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (desiata komora) rozhodol takto:

Článok 15 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúcej sa spracovania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách), v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty základných práv Európskej únie

sa má vykladať v tom zmysle, že:

nebráni ustanoveniam vnútroštátneho práva, ktoré vyžadujú, aby súdne rozhodnutie, ktorým sa povoľuje odpočúvanie, zaznamenávanie a uchovávanie telefonických rozhovorov bez súhlasu užívateľov, obsahovalo výslovné písomné odôvodnenie bez ohľadu na existenciu odôvodnenej žiadosti orgánov činných v trestnom konaní.

Podpisy